

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. dhr. S. Gaastra

Datum
9 februari 2021
Ons kenmerk
N202100134
Telefoon

Onderwerp
Energiewet

Geachte heer Gaastra,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het wetsvoorstel Energiewet. Op grond van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen delen wij graag onze wensen en suggesties ten aanzien van dit wetsvoorstel met u.

Wij zijn verheugd dat met deze wet een eerste stap wordt gezet naar een meer samenhangend wettelijk kader. Een kader dat moet gaan bijdragen aan één integraal energiesysteem voor elektriciteit, gassen en warmte op termijn. Dat kan wat ons betreft niet snel genoeg gaan. Liefst zouden wij nu al één integrale wet zien waarin alles is geregeld, maar wij hebben begrip voor de fasering die nu is aangebracht. Zo is een voorstel voor de Wet Collectieve Warmtevoorziening vorig jaar al in consultatie gegaan. Ook zijn inmiddels andere wetsvoorstellen in voorbereiding over de afbouw van het gebruik van aardgas en de wijkgerichte aanpak voor alternatieve warmte- en kookvoorzieningen. Het is logisch dat een aantal zaken nu nog niet worden geïmplementeerd, omdat op korte termijn nog Europese richtlijnen worden verwacht, zoals de Hernieuwbare Energie Richtlijn en de Gasrichtlijn.

Wij zijn goed doordrongen van het feit dat spoedige invoering van deze wet nu al nodig is, niet alleen vanwege de doorwerking van enkele eerder Europese richtlijnen, maar ook om problemen met netcapaciteit te kunnen oplossen.

De samenhang van al deze wetten en wetsvoorstellen is van groot belang voor toekomstige systeemintegratie en systeemefficiëntie, én voor de verdere integratie van die wetten zelf. Wij vragen u om daar in deze Energiewet optimaal op voor te sorteren, én om aan te geven hoe dat is geborgd. Ook vragen wij u om dat alles te bezien vanuit de publieke waarden die wij voor de

energietransitie van belang achten, nl. betrouwbaarheid, rechtvaardigheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een regierol krijgen voor (met name) de gebouwde omgeving, en dat de randvoorwaarden daarvoor onder andere via wetgeving zullen worden georganiseerd. De Energiewet die nu in consultatie is, ziet niet op taken of bevoegdheden voor gemeenten. Wel zijn er in deze wet zaken die de gemeentelijke uitvoering raken, of die zien op taken, rollen en bevoegdheden van partijen die voor gemeenten een belangrijke rol spelen in de lokale en regionale energietransitie. Of waar gemeenten via deelnemingen een rechtstreeks belang in hebben, zoals in het geval van systeembeheerders. Evengoed betreft het lokale energiegemeenschappen en burgers en bedrijven als consument én producent. Daarom is het voor ons belangrijk om inbreng te leveren op dit wetsvoorstel.

In de bijlage bij deze brief gaan wij daar verder op in. Wij zijn benieuwd naar uw reactie. Graag bieden wij aan om in het vervolgtraject samen met u nadere invulling te geven aan dit wetsvoorstel.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A.J. Vermuë', with a stylized flourish underneath.

A.J. Vermuë
Directeur Beleid

Bijlage bij brief VNG wetsvoorstel Energiewet

1 Naar een integraal energiesysteem en een integraal wetgevingskader

We zien dat de uitdagingen op de elektriciteits- en gasmarkt in grote lijnen overeenkomen met de uitdagingen op de duurzame warmtemarkt: het opwekken en leveren van écht duurzame energie, transparantie in tarieven, up-to-date brengen van de marktstructuur, consumentenbescherming, faciliteren van participatieve marktmodellen en verzekeren van de betrouwbaarheid van de levering. Ook de spelers overlappen voor een deel: netwerkbedrijven, marktpartijen, ACM, consumenten ('prosumenten') en overheid (gemeenten). Daarboven staat het gedeelde toekomstperspectief van een energietransitie gebaseerd op integratie van de verschillende systemen voor elektriciteit, (groen) gas, warmte en waterstof. Een geïntegreerde energiemarkt die bovendien veel meer dan voorheen gekenmerkt zal worden door regionale en lokale besluitvorming, een regiefunctie van gemeenten en tweerichtingsverkeer tussen aanbieders en afnemers.

In het licht van dit toekomstperspectief is het logisch dat er op zijn minst formele aansluiting wordt gezocht tussen de Energiewet en de Wet Collectieve warmtevoorziening. Ondanks dat er verschillen zijn en blijven bestaan tussen de elektriciteits-, waterstof- en gasmarkt enerzijds en de warmtemarkt anderzijds, die hebben geresulteerd in een andere marktvisie, vragen beide wetten om onderlinge afstemming daar elektrificatie, warmtevoorziening en (groen) gasvoorziening, en op termijn waterstof, in de wijkaanpak maar ook daarbuiten bij elkaar worden gebracht en op elkaar interfereren. Hierbij is het belangrijk dat de wetgever een integrale benadering hanteert: hoe verhouden beide wetten zich tot elkaar, welke cumulatieve last wordt bij gemeenten en systeembeheerders neergelegd als gevolg van de Energiewet en het wetsvoorstel WCW, waar kunnen we de regels over de marktordening zoveel mogelijk hetzelfde maken voor elektriciteit, gas, warmte en waterstof? Dit zal in ieder geval ten gunste komen van de werkbaarheid bij de gemeente maar wij denken de maatschappij als geheel. Daarnaast zijn er dwarsverbanden te trekken tussen de Energiewet en de Wet Wijkgerichte Aanpak (werktitel) en de Omgevingswet.

2 Regierol gemeente

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een regierol krijgen voor (met name) de gebouwde omgeving, en dat de randvoorwaarden daarvoor onder andere via wetgeving zullen worden georganiseerd. De Energiewet die nu in consultatie is, ziet niet op taken of bevoegdheden voor gemeenten. Wel zijn er in deze wet zaken die de gemeentelijke uitvoering raken, of die zien op taken, rollen en bevoegdheden van partijen die voor gemeenten een belangrijke rol spelen in de lokale en regionale energietransitie (of waar gemeenten via deelnemingen een rechtstreeks belang in hebben), zoals systeembeheerders maar ook energiegemeenschappen en burgers en bedrijven als consument en producent. Vandaar dat een aantal elementen in dit wetsvoorstel voor gemeenten van groot belang zijn om die regierol te kunnen invullen.

In het voorstel voor de Energiewet is in artikel 6.8 bepaald dat Provinciale staten en de gemeenteraad niet bevoegd zijn het opwekken, transporteren en leveren van elektriciteit of gas in het belang van de energievoorziening aan regels te binden. Het ligt voor de hand dat dit artikel aangepast of buiten werking gesteld moet gaan worden zodra middels nieuwe wetsvoorstellen invulling wordt gegeven aan de regierol van gemeenten zoals is afgesproken in het Klimaatakkoord. Dit artikel mag niet belemmerend werken in de verdere uitwerking van de wetgevingsagenda energietransitie. Graag zien wij hiervan een bevestiging.

3 Informatie, Data en Gegevens

Om invulling te geven aan hun regierol, moeten gemeenten plannen maken of daar een bijdrage aan leveren: de Regionale Energie Strategieën, de Transitievisies Warmte en de Uitvoeringsplannen voor buurten en wijken. Daarvoor moeten gemeenten kunnen beschikken over gedetailleerde informatie. Naast de regisseur voor het maken van plannen zijn gemeenten (en provincies) ook bevoegd gezag voor de Wet milieubeheer, en moeten zij voor toezicht en handhaving kunnen beschikken over aansluit- en verbruiksgegevens. Tot op heden kunnen gemeenten en provincies niet beschikken over dit soort detailgegevens. Voor beide soorten taken is het daarom nodig dat gemeenten en provincies in deze wet zijn aangewezen als organen op wie de uitwisseling van informatie, gegevens en data van toepassing is. Het betreft tenminste: type aansluiting, capaciteit van de aansluiting, gasverbruik, elektraverbruik. We weten dat er privacy-issues kunnen spelen, maar juist vanwege de privacy-regelgeving is het nodig dat gemeenten (en provincies) in deze wet als partij worden genoemd, omdat zonder wettelijk taken of rollen dit soort gedetailleerde informatie juist niet kan mag worden verstrekt vanwege die privacyregelgeving. Hoe de privacy van de aan gemeenten/provincies verstrekte informatie kan worden gebord, is onderwerp van verdere uitwerking. Belangrijkste is dat gemeenten/provincies kunnen beschikken over gedetailleerde data zonder dat die data vervolgens breed gedeeld of openbaar hoeven te zijn.

4 Aansluitaak Elektriciteit en Netcapaciteit

Het is goed dat de vaste aansluittermijn wordt vervangen door een “redelijke termijn”, zodat systeembeheerders voldoende tijd hebben om te anticiperen op ontwikkelingen. Tegelijk is het ook nodig dat deze redelijke termijn niet zodanig lang wordt dat de realisatie van plannen onnodig op de lange baan wordt geschoven. De termijn zou afhankelijk moeten zijn van het type ontwikkeling en de impact die dat in de betreffende situatie heeft op het net en op de investeringen door systeembeheerders. Die investeringen zouden naar onze mening niet onevenredig of inefficiënt moeten uitpakken, en ook niet ten koste moeten gaan van maatschappelijk gewenste investeringen elders.

Graag vragen wij aandacht voor ‘bi-directioneel’ laden in de energietransitie, het terug leveren van elektriciteit van auto’s naar het net, zodat pieken op het elektriciteitsnet afgevlakt kunnen worden. Voorziet de wet hier voldoende in?

In artikel 3.4.8 lid 3 is de mogelijkheid opgenomen om in specifieke gevallen een lager vermogen te realiseren dan de aanvraag of als systeembeheerder een zware aansluiting te weigeren. Dit zou nadelige gevolgen kunnen hebben voor zwaardere aansluitingen zoals bijvoorbeeld snelladen. Wij zijn allereerst benieuwd om wat voor specifieke gevallen dit zou gaan, en ook hoe knelpunten t.a.v. uitrol laadinfrastructuur zo veel mogelijk kunnen worden beperkt.

5 Investeringen door systeembeheerders

Willen we kunnen toewerken naar een integraal energiesysteem, dan is het nodig dat een sectorale benadering van gas en elektriciteit wordt verlaten, en dat afwegingen gemaakt kunnen worden over de modaliteiten heen, zonder schotten. Systeembeheerders moeten de ruimte hebben om kosten te kunnen verevenen over en tussen die modaliteiten.

Om te kunnen anticiperen op maatschappelijk gewenste ontwikkelingen en de energietransitie te versnellen, is het bovendien nodig dat systeembeheerders in een vroeg stadium kunnen investeren,

al voor definitieve vergunningen zijn afgegeven (maar uiteraard pas nadat visies of plannen democratisch zijn vastgesteld). Wij verzoeken u hiervoor de betreffende wetsartikelen optimaal in te richten. Dit verhoogt de legitimiteit én het draagvlak, omdat de werkwijze hierdoor kan verschuiven van “net volgt project” (suboptimaal, hoge maatschappelijke kosten) naar “project volgt net o.b.v. plan” (optimaal, lagere maatschappelijke kosten).

6 Experimenteerruimte

In de consultatie van het wetsvoorstel vraagt u expliciet of en in hoe experimenteerruimte in deze wet moet worden ingebouwd, of dat de bestaande experimenteerruimte via Crisis- en Herstelwet en Omgevingswet volstaan. Wij zijn van mening dat de Energiewet zélf het vehikel moet zijn dat de energietransitie niet alleen van kaders voorziet, maar ook optimaal faciliteert. Een transitie is bij uitstek een proces waarin geëxperimenteerd moet kunnen worden. Eventuele experimenteermogelijkheden moeten ons inziens dan ook niet afhankelijk zijn van andere wetten (met kans op weeffouten of ongewenste afhankelijkheden, bijvoorbeeld uitstel van inwerkingtreding Omgevingswet). Het gaat dan bijvoorbeeld (niet uitputtend) om mogelijkheden voor systeembeheerders en energiegemeenschappen, en om productie en (onderlinge) levering door particulieren en bedrijven en bijvoorbeeld flexibele tarieven. Kortom: de Energiewet moet het experimenteren optimaal faciliteren. Dit dient niet te eng te worden ingevuld en de procedure dient ons inziens laagdrempelig te zijn. Over hoe e.e.a. ingevuld kan gaan worden, gaan wij bij de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel graag met u in gesprek.

7 Algemeen

In de memorie van Toelichting is geen artikelsgewijze toelichting opgenomen. Dat maakt het lastig om de artikelen goed te kunnen beoordelen. Ook lagere regelgeving die samenhangt met dit wetsvoorstel hebben wij nog niet gezien, terwijl dit wel essentieel is voor een volledig beeld. In de uitwerking van het wetsvoorstel en bij het opstellen van concepten van die lagere regelgeving willen wij hierin graag samen met u optrekken.